

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਫਲਸ਼ੈ, ਜੇ. ਦੇ ਅੱਗੇ

ਰਾਜ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਦਿੱਤੂ ਰਾਮ,-ਦੇਸ਼ੀ-ਜਵਾਬਦਾਰ।

1953 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2-ਡੀ

ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 4 ਨਵੰਬਰ 1954

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1898 ਦਾ V), ਸੈਕਸ਼ਨ 417, ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ (1908 ਦਾ IX), ਸੈਕਸ਼ਨ 5-ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ-ਕੀ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-ਨਿਯਮ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ .

ਰੱਖਿਆ :- ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਲਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਬੇਕਸੂਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਖੁਦ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ, ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਜੇ ਡੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 21 ਜੂਨ 1952 ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲ।

ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਏ.ਐਲ. ਪੈਟਨੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 417 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ 'ਤੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ- ਕਿ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਂਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ 21 ਜੂਨ, 1952 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਲਈ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਕਾਪੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲ 13 ਫਰਵਰੀ 1953 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਨੇ ਇੰਨੇ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ?

ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਹਾਅ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਜੇਕਰ, ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਬੇਕਸੂਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਖੁਦ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਜਰਮ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਇਹ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਸੀਬਤ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਬਰੀ ਹੋਇਆ ਹੋਣਾ। ਐਮਪਰਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵਾ ਅਦਾਰ (1) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ

188

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII]

ਸ਼ਬਦ "ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦਾਰ ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਠੇਸ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਅਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਮਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰੀਖਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ- ਰੁਖ, ਅਰਥਾਤ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਜਾਂ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਹੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਚਾਨਕ ਹਾਦਸਾ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪੂਰਵ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਜ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਹ ਕੇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਘੇਰਾ "ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ" ਅਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਡਰ ਕਰਾਂਗਾ।

ਫਲਸ਼ੈ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।